

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/180/2017
Identifikačné číslo spisu: 4207203855
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4207203855.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Rímskokatolíckej cirkvi Trnavskej arcidiecézy, so sídlom v Trnave, Hollého č. 10, zastúpenej advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dunajská č. 15/A, IČO: 36 718 432, proti žalovanému Slovenskému pozemkovému fondu, so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, o vydanie nehnuteľných vecí, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8 C 67/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. marca 2017 sp. zn. 5 Co 32/2016, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre z 29. marca 2017 sp. zn. 5 Co 32/2016 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. mája 2013 č. k. 8 C 67/2007-748 uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobkyňi vlastníctvo k nehnuteľnostiam vedeným Katastrálnym úradom v W., Správou katastra V., v katastrálnom území V., v katastri nehnuteľností v registri Z. na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku orná pôda, o výmere 18942 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 126 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku záhrady, o výmere 741 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku záhrady, o výmere 3630 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku ostatné plochy, o výmere 1289 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku ostatné plochy, o výmere 1060 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku orná pôda, o výmere 5605 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku záhrady, o výmere 223 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 1148 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 64 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 12176 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 320 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 2919 m²; parcela č. XXXXX/X, druh pozemku orná pôda, o výmere 406 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku orná pôda, o výmere 13775 m²; parcela č. XXXXX/XX, druh pozemku trvalé trávne porasty, o výmere 2552 m²; parcela č. XXXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 129 m²; parcela č. XXXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 51 m²; spolu

s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného uznesením zo 17. septembra 2014 sp. zn. 5 Co 279/2013 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku týkajúceho sa vydania vlastníctva žalobkyni k nehnuteľnostiam v kat. úz. V, vedených Katastrálnym úradom v W. - Správou katastra V, v katastri nehnuteľností reg. „Z.“, na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 126 m², parc. č. XXXXX/X - ostatné plochy o výmere 1289 m², parc. č. XXXXX/X - ostatné plochy o výmere 1060 m², parc. č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1148 m², parc. č. XXXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², parc. č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 12176 m², parc. č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 320 m², parc. č. XXXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2919 m², parc. č. XXXXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 129 m², parc. č. XXXXX/XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m² zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vo vzťahu ku každej z desiatich parciel individuálne sa zaoberať tým, či sú splnené zákonné podmienky pre jej vydanie žalobkyni podľa § 2 ods. 1 písm. a/ až d/ zák. č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“), resp. či tu existujú dôvody v zmysle § 6 zákona č. 161/2005 Z.z., ktoré takémuto vydaniu príslušnej parcely žalobkyni bránia, a svoje, či už pozitívne alebo negatívne stanovisko náležite odôvodniť. Poznamenal, že pokiaľ ide o údaje v príslušnom katastri nehnuteľností, tak aj napriek citovanému ustanoveniu katastrálneho zákona a súčasne platnú štandardnú judikatúru v tomto mene, tieto údaje nemožno považovať za trvale konštantné a ničím nemenné, pretože rozhodujúci je skutočný stav a charakter užívania nehnuteľností a stavieb na nehnuteľnostiach sa nachádzajúcich. Samotná filozofia zákona č. 161/2005 Z.z. vychádza z toho, že vydať by sa mali nehnuteľnosti tvoriace poľnohospodársky pôdny fond, lesný pôdny fond, stavby a budovy patriace k hospodárskej usadlosti (§ 2 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z.). Hlavnou prekážkou v súvislosti s vydaním nehnuteľnosti (pozemku) by nemal byť druh pozemku, ale ak ide o zastavaný pozemok stavbou, tak to, či takáto stavba patrí k hospodárskej usadlosti alebo nie, kedy a za akým účelom bola postavená.

3. Okresný súd Komárno rozsudkom z 23. septembra 2015 č. k. 8 C 67/2007-847 v spojení s opravným uznesením z 23. septembra 2015 č. k. 8 C 67/2007-854 uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobkyni vlastníctvo k nehnuteľnostiam vedeným Okresným úradom V, odbor katastrálny, v katastrálnom území V, v katastri nehnuteľností v registri Z. na katastrálnej mape, na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela č. XXXXX/X, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 64 m²; parcela č. XXXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 129 m²; parcela č. XXXXX/XXX, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, o výmere 51 m²; spolu s dokumentáciou, ktorá k nim prislúcha, všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol; zároveň vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že cieľom a účelom zákona č. 161/2005 Z.z., je aspoň čiastočné zmiernenie následkov minulých majetkových a iných krívd spáchaných na majetkoch cirkví a náboženských spoločností spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Všetky reštitučné zákony sú vo vzťahu k všeobecnej úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku predpismi špeciálnymi. Zo špeciálnej povahy zák. č. 161/2005 Z.z. vyplýva, že pre subjekty, na ktoré sa vzťahuje platí vo vymedzenom rozsahu osobitný režim, ktorý sa premietol v stanovení základných predpokladov pre navrátenie vlastníctva v zmysle tohto zákona. Týmto základným predpokladom je písomná výzva oprávnenej osoby povinnej osobe a zároveň aj preukázanie jedného z dôvodov navrátenia vlastníctva uvedeného v § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. Právo na prinavrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam musela oprávnená osoba uplatniť u povinnej osoby do 30.4.2006. Pretože otázka aktívnej, pasívnej legitímácie, kvalifikovanej výzvy a reštitučného titulu už bola v rámci odvolacieho konania vyriešená, spornou zostala už iba otázka vydania týchto nehnuteľností, ktoré sú druhom pozemku označené ako orná pôda a záhrady, resp. sú označené ako zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy. Konkrétne ide o tieto nehnuteľnosti označené v katastri nehnuteľností ako parcely registra „Z.“ XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/XX, XXXXX/X, XXXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XXX, XXXXX/XXX, ktoré sa všetky nachádzajú v kat. úz. V a sú z hľadiska druhu pozemku podľa Katastrálneho zák. č. 162/1995 Z.z. evidované ako zastavané plochy a nádvoria, ostatné plochy, pričom tieto všetky parcely zostávajú naďalej sporné. Súd prvej inštancie v tejto

súvislosti poukázal aj na obsah uznesenia Krajského súdu v Nitre vydaného v tejto veci 17. septembra 2014 pod sp. zn. 5 Co 279/2013, podľa ktorého hlavnou prekážkou pri posudzovaní vydania nehnuteľnosti (pozemku) by nemal byť druh pozemku, ale ak ide o pozemok zastavaný stavbou, tak posúdenie toho, či takáto stavba patrí alebo nepatrí k hospodárskej usadlosti a za akým účelom. Zákon č. 161/2005 Z.z. nie je možné vykladať zužujúco, ale práve naopak ho treba chápať v tom smere, že predmetom vydania má byť všetok majetok odňatý cirkvi v rozhodnom období, najmä ak tvoril poľnohospodársku usadlosť. Zo správy Mesta V., správy OÚ V. - odbor katastrálny, fotodokumentácie a mailovej správy geodeta vyplýva, že v danom prípade s poukazom na obsah ustanovenia § 2 ods. 1 písm. b/ zák. č. 161/2005 Z.z. sú splnené podmienky k vydaniu a navráteniu vlastníctva k týmto parcelám: parc. č. XXXXX/X, parc. č. XXXXX/XXX a parc. č. XXXXX/XXX v prospech žalobkyne. Stavby postavené na týchto troch parcelách (dom, strojnícky dom a sklad) boli postavené a užívané od roku 1937, pričom išlo o hospodárske a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti. Na základe prídelovej listiny prešli do vlastníctva štátu 11. marca 1959, čo vyplýva, aj zo spisu vtedajšieho Ľudového súdu Komárno Čd/0511/59. Vo zvyšku (pokiaľ ide o vydanie parcel: č. XXXXX/X, XXXXX/X, XXXXX/X, XXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XX a XXXXX/XX) zaujal prvoinštančný súd ten právny názor, že tieto parcely nie je možné žalobkyni vydať, a preto v tejto časti podaný návrh (žalobu) vo zvyšku zamietol. V zmysle tohto názoru ako aj s poukazom na obsah zák. č. 161/2005 Z.z. sa vlastnícke právo vracia iba k nehnuteľnostiam, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu a nie poľnohospodársky pôdny fond. Z uvedeného následne vyplýva, že v prípade inej ako poľnohospodárskej pôdy (§ 2 ods. 1 písm. a/ zák. č. 161/2005 Z.z.), ktorú tvorí produkčne potencionálna pôda evidovaná v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmelnice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty (§ 2 písm. b/ zák. č. 220/2004 Z.z.) neprichádza do úvahy navrátenie vlastníckeho práva. Žalobkyňa v konaní nepredložila žiaden relevantný dôkaz, ktorý by spochybnil zápis druhu pozemku nachádzajúci sa v katastri nehnuteľností, ktorý je s poukazom na ustanovenie § 70 ods. 2 Katastrálneho zákona záväzný. Vzhľadom k tomu, že zastavené plochy a nádvoria a ostatné plochy nie je možné považovať za poľnohospodársku pôdu, bola žaloba žalobkyne v tejto časti ako nedôvodne zamietnutá.

4. Na odvolanie žalobkyne a žalovaného Krajský súd v Nitre rozsudkom z 29. marca 2017 sp. zn. 5 Co 32/2016 rozsudok súdu prvej inštalcie v spojení s opravným uznesením v časti výroku o povinnosti žalovaného vydať a navrátiť žalobkyni vlastníctvo k vo výroku rozsudku uvedeným nehnuteľnostiam potvrdil. V časti týkajúcej sa zamietnutia zvyšku žaloby napadnutý rozsudok súdu prvej inštalcie v spojení s opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení uviedol, že rozsudok súdu prvej inštalcie vo vyhovujúcej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil, pretože v prípade všetkých troch parcel (parc. č. XXXXX/X, XXXX/XXX a XXXXX/XXX), ktoré sa majú žalobkyni vydať, ide o ten istý druh pozemku, t. j. zastavané plochy a nádvoria, nakoľko ide o hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti (§ 2 ods. 1 písm. b/ zák. č. 161/2005 Z.z.). Poznamenal, že tieto stavby boli postavené ešte v roku 1937, pričom do vlastníctva bývalého Československého štátu prešli až v roku 1959. K zamietajúcej časti výroku rozsudku súdu prvej inštalcie vo vzťahu k zvyšným siedmym parcelám zapísaným na LV č. XXXX pre kat. úz. V odvolací súd poznamenal, že v tejto časti považuje rozsudok súdu prvej inštalcie za nedostatočne odôvodnený, čo robí napadnutý rozsudok v tejto časti nepreskúmateľným, a preto odvolací súd v tejto časti rozsudok súdu prvej inštalcie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštalcie na ďalšie konanie.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v časti týkajúcej sa potvrdzujúceho výroku odvolacieho súdu) podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu videl žalovaný v tom, že odvolací súd úplne opomenul § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z., v zmysle ktorého je možné vydať len poľnohospodársku pôdu. Uviedol, že pokiaľ sa na pozemku nachádzajú stavby (aj keď postavené pred prechodom na štát) nejde o poľnohospodársku pôdu a dochádza tak k porušeniu § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z. Poznamenal, že súdy oboch inštalcií poukázali v súvislosti so svojím rozhodnutím na uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 17. septembra 2014 č. k. 5 Co 279/2013-800, podľa ktorého hlavnou prekážkou pri posudzovaní vydania nehnuteľnosti (pozemku) by nemal byť druh pozemku, ale ak ide o pozemok zastavaný stavbou, tak posúdenie toho, či takáto stavba patrí alebo nepatrí k hospodárskej usadlosti a za akým účelom. Takéto právne posúdenie považoval žalovaný za nesprávne, nakoľko ide

nad rámec zákona č. 161/2005 Z.z., keďže § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z. jasne hovorí o možnosti vydania len poľnohospodárskej pôdy a § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. upravuje vydanie stavieb, nie pozemkov. Poukázal na to, že § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. nehovorí o akejkoľvek hospodárskej usadlosti, ale o pôvodnej hospodárskej usadlosti, ktorou sa má na mysli hospodárska usadlosť zriadená pred prechodom na štát. V predmetnom konaní však boli predmetom žaloby výlučne pozemky. Na záver konštatoval, že pokiaľ ide o parcelu č. XXXXX/X, na tejto je postavený obytný dom a teda tvrdenie žalobkyne o hospodárskom charaktere stavby s a nezakladá na skutočnosti. Z týchto dôvodov žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zmenil tak, že žalobu zamietla.

6. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je správny a zákonný. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol alebo alternatívne odmietol a priznal žalobkyni právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11.1. Podmienky prípustnosti dovolania sa delia na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

11.2. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11.3. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428) žalovaný napáda rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie.

12. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejmá námietka žalovaného, v zmysle ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd dostatočným spôsobom nezaoberal tým, že predmetom žaloby boli výlučne pozemky a nie stavby a predovšetkým tým, že na parcele č. XXXXX/X je postavený obytný dom, čím sa tvrdenie žalobkyne o hospodárskom charaktere stavby nezakladá na skutočnosti. Z obsahu dovolania tak vyplýva, že žalovaný namieta nielen nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ale aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čím namieta porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

13. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

16. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a

skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

18. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení vôbec nezaoberal odvolacou argumentáciou žalovaného, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci. Žalovaný v odvolaní namietal, že pokiaľ ide o vydanie a navrátenie vlastníctva k pozemkom registra „Z.“ KN s parc. č. XXXXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², parc. č. XXXXX/XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 129 m², parc. č. XXXXX/XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m² nachádzajúcich sa v katastrálnom území V. zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom V., pričom zo správy Okresného úradu V. vyplýva, že stavby na uvedených pozemkoch boli postavené pred prechodom na štát, pri stavbe na parc. č. XXXXX/X však ide o obytný dom. Žalovaný namietal, že v § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. zákon rieši vydanie stavieb a nie pozemkov, preto bolo podľa jeho názoru v danom prípade aplikovať § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z. s tým, že pri všetkých troch parcelách ide o pozemky pod stavbami a nie stavby samotné. Dovolaateľ rovnako vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne (č. l. 883 spisu) uviedol, že parc. č. XXXXX/XX registra „Z.“ KN (poznámka dovolacieho súdu: ktorú žalobkyňa žiadala rovnako vydať, súd prvej inštancie však v tejto časti žalobu zamietol a odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie) slúži ako dvor slúžiaci stavbe postavenej na parc. č. XXXXX/X, na ktorej je postavený taktiež obytný dom, ktorá skutočnosť vyplýva zo zápisu na liste vlastníctva č. XXXXX pre katastrálne územie V., kde je zapísaná stavba postavená na parc. č. XXXXX/X, pričom skutočnosť, že uvedená parcela slúži ako dvor je zrejma aj zo zápisu spôsobu využitia v katastri nehnuteľností spolu s prílohou č. 2 k vykonávacej vyhláške katastrálneho zákona. Z obsahu spisu a z vyjadrení žalovaného rovnako vyplýva, že žalovaný k spornej parcele č. XXXXX/X uvádzal, že na parc. č. XXXXX/X zapísanej na LV č. XXXXX sa nachádza stavba s o súp. č. XXX (poznámka dovolacieho súdu: správne XX) v prospech vlastníka - právnickej osoby SUPER TECH s.r.o. (č. l. 579 spisu). Rovnaký záver vyplýva aj z informácie Mestského úradu v V. (č. l. 600 spisu) poskytnutej súdu prvej inštancie, v ktorej mestský úrad okrem iného uviedol, že stavba na parc. č. XXXXX/X so súp. č. XX je podľa údajov na LV č. XXXXX vo vlastníctve spoločnosti SUPER TECH, s.r.o. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že stavby na parcelách č. XXXXX/XXX a XXXXX/XXX sú (boli) vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku (viď č. l. 616 až 619 spisu). Z uvedeného vyplýva, že súdy oboch inštancií vôbec neriešili otázku, ktorá rezonuje z celého konania a na ktorú upozornil aj dovolaateľ, že na pozemkoch, ktoré súdy zaviazali žalovaného vydať žalobkyňi, stoja stavby, ktoré nepatria žalovanému ani žalobkyňi, pretože sú vo vlastníctve iných subjektov.

19. Odvolací súd a rovnako tak súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojich rozhodnutí vyhli odpovedi na túto podstatnú otázku, na ktorú poukazoval žalovaný počas celého konania. Ak by sa dovolací súd zaoberal uvedenou argumentáciou dovolaateľa, pristúpil by tak k preskúmaniu rozsudku odvolacieho súdu a k riešeniu otázky, ktorou sa odvolací súd a ani súd prvej inštancie vôbec nezaoberal.

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolaateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom odvolacieho súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v Stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete.

21. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). S prihliadnutím na to sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou dovolacou argumentáciou žalovaného.

22. So zreteľom na to, že dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutom

potvrdzujúcim výroku zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.